

WARSZAWSKI UNIWERSYTET MEDYCZNY
MEDICAL UNIVERSITY OF WARSAW

Klinika Otorynolaryngologii
Wydział Lekarsko-Dentystyczny

Dr hab.n.med. Mariola Popko Zagor
Klinika Otorynolaryngologii
Wydział Lekarsko-Dentystyczny
Warszawski Uniwersytet Medyczny

Warszawa, 26.11.18

**Recenzja rozprawy doktorskiej lek. Hanny Klimzy
pt. „Przydatność endoskopii wąskopasmowej NBI w diagnostyce i leczeniu zmian
nienowotworowych i wczesnych zmian nowotworowych krtani-komentarz do cyklu
publikacji”**

napisanej pod kierunkiem naukowym prof. dr hab. n.med. Małgorzaty Wierzbickiej

1. Ocena wyboru tematu cyklu publikacji.

Autorka podjęła w cyklu publikacji ważny i rozpowszechniony na świecie problem diagnostyki i leczenia zmian nienowotworowych i wczesnych zmian nowotworowych krtani. Należy podkreślić, że schorzenia krtani charakteryzują się wysoką zachorowalnością, są istotnym problemem w życiu codziennymi oraz stanowią o jakości życia chorych. Z kolei rak krtani jest jednym z najczęściej diagnozowanych nowotworów głowy i szyi.

Powyższy problem diagnostyczny i terapeutyczny Autorka postanowiła rozwiązać przy pomocy badania przydatności wąskopasmowej endoskopii lutowej (NBI). Podjęta tematyka badania przydatności nowoczesnej endoskopii NBI należy więc bez wątpienia do aktualnych i ważnych. Wybór problemu badawczego świadczy zatem o tym, że Doktorantka interesuje się nowoczesnymi technikami diagnostyki i terapii schorzeń krtani. Natomiast realizacja zagadnienia badawczego w postaci cyklu publikacji w rozprawie dowodzi, że Autorka zadała sobie trud przeanalizowania stanu wiedzy -

światowej i krajowej – dotyczącej nowoczesnej diagnostyki i leczenia schorzeń krtani, poprawnie zidentyfikowała materiał oraz zastosowała metody badawcze, które doprowadziły do właściwych merytorycznych konkluzji mających odzwierciedlenie w publikacjach.

2. Ocena poprawności struktury rozprawy doktorskiej z cyklu publikacji.

Otrzymana przeze mnie rozprawa doktorska: wykaz publikacji stanowiących rozprawę doktorską, słowa klucze, wykaz stosowanych skrótów, streszczenie w języku polskim i angielskim, załączniki (kopie opublikowanych prac, zgody Komisji Bioetycznej UMP, oświadczenia wszystkich współautorów publikacji) według mojej oceny **spełniają wymogi formalne** określone w Ustawie z dn. 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz. U. Nr 65, poz. 595, ze zmianami Dz. U. z 2005 r. Nr 164, poz. 1365, Dz.U. z 2010 r. Nr 96, poz. 620 i Nr 182, poz.1228 oraz Dz. U. z 2011 r. Nr 84 poz. 455).

3. Ocena zawartości merytorycznej cyklu publikacji.

Jako osiągnięcia naukowe na rozprawę doktorską Autorka wybrała cykl czterech publikacji pod zbiorczym tytułem: „**Przydatność endoskopii wąskopasmowej NBI w diagnostyce i leczeniu zmian nienowotworowych i wczesnych zmian nowotworowych krtani**”. Artykuły ukazały się w pismach: *Plos One*, *Braz J Otorhinolaryngol*, *Otolaryngol Pol* w latach 2017-2018. Wszystkie prace są wieloautorskie, niemniej jednak z pisemnych oświadczeń pozostałych autorów, a także z faktu, że **Doktorantka jest pierwszym autorem w trzech artykułach** wynika, że pełniła ona kluczową rolę w powstawaniu tych prac.

Badania będące podstawą rozprawy doktorskiej dotyczą problematyki niezwykle ważnego problemu laryngologicznego jakim są zmiany nienowotworowe i nowotworowe krtani.

Cykl publikacji wpisuje się w nurt badań nad nowoczesną diagnostyką i leczeniem schorzeń krtani. Prace poruszają zagadnienie o istotnym walorze praktycznym i poznawczym, a ich realizacja jest wynikiem współpracy ośrodków badawczych polskich i zagranicznych.

W prowadzonych przez Doktorantkę badaniach podjęto problem skuteczności NBI w śródoperacyjnym oznaczaniu marginesów resekcji podczas chirurgii laserowej we wczesnych i średniozaawansowanych rakach krtani, a także diagnostyki zmian przednowotworowych krtani takich jak leukoplakia.

W pracy opublikowanej w *Plos One* (**publikacja 1.1**) na materiale 41 chorych z leukoplakią wykryto, że istnieje silna korelacja między wynikiem badania NBI a ostatecznym wynikiem histopatologicznym usuniętej endoskopowo zmiany (leukoplakii). Doktorantka ostatecznie wyciąga wniosek, że endoskopowe zastosowanie NBI stwarza możliwość oceny podśluzówkowego wzoru naczyniowego celem zaplanowania zakresu zabiegu, t.j. rozległości resekcji fałdu głosowego.

Efektom dalszych badań nad zastosowaniem NBI w schorzeniach krtani była publikacja w *Otolaryngol Pol* (**publikacja 1.4**). W publikacji tej Autorka podaje, że wąskopasmowa endoskopia lupowa (NBI) poprzez wizualizacje naczyń nabłonka pozwala na znacznie łatwiejsze wykrywanie zmian przednowotworowych, nowotworowych i przerostowych, np.: brodawczaków krtani. Następnie Doktorantka opisuje, że technologia NBI oparta jest na modyfikacji światła białego przy użyciu odpowiednich filtrów optycznych. Dla każdego typu patologii jest dokładnie scharakteryzowany wzór unaczynienia, znany jako klasyfikacja Ni. NBI w połączeniu z klasyczną endoskopią poprawia czułość i specyficzną ocenę zmian w krtani, ale także zwiększa dokładność oceny marginesów powierzchniowych resekcji podczas chodektomii laserowej w rakach krtani.

Kolejnym zagadnieniem dotyczącym roli NBI w schorzeniach krtani jest śródoperacyjne zastosowanie NBI w leczeniu wczesnych i średniozaawansowanych raków krtani (T1-T3) zaadresowane w dwóch publikacjach, które ukazały się w *Braz J Otorhinolaryngol* (**publikacja 1.2**) i *Otolaryngol Pol* (**publikacja 1.3**).

W publikacji 1.2, na podstawie 44 pacjentów z rakiem krtani (T1, T2) leczonych wewnątrzustną chirurgią laserową, Doktorantka podaje, że NBI ma istotne zastosowanie w śródoperacyjnej ocenie błony śluzowej podejrzanej o zmiany nowotworowe. Ponadto, Autorka wykazała, że NBI wykazuje istotnie statystycznie większą czułość i specyficzną ocenę mikrozmiian w porównaniu do endoskopii światłem białym.

W kolejnym, komplementarnym badaniu (publikacja 1.3), przeprowadzonym na grupie 98 chorych z płaskonabłonkowym rakiem krtani leczonych wewnątrzustną chirurgią laserową, Doktorantka donosi, że zastosowanie endoskopii z NBI zwiększa precyzję powierzchniowych marginesów resekcji u pacjentów ze średniozaawansowanym rakiem krtani (T2, T3).

Podsumowując, temat przedstawiony w tytule rozprawy na podstawie cyklu publikacji został w niej właściwie postawiony i prawidłowo zinterpretowany. Doktorantka starannie zgłębiła istotę zagadnienia, właściwie przeprowadziła i zinterpretowała wyniki badań.

4. Ocena wykorzystanych materiałów źródłowych.

Bibliografia w publikacjach jest bogata; wykorzystuje zarówno piśmiennictwo polskie, jak i zagraniczne. Cykl publikacji został oparty na trafnie dobranych materiałach źródłowych. Materiały statystyczne są także dobrane dobrze, adekwatnie do ilustrowanego problemu; są jednolite i nieprzypadkowe.

5. Syntetyczna ocena rozprawy z cyklu publikacji, jej komentarza oraz konkluzja końcowa.

Rozprawa doktorska lek. Hanny Klimzy stanowi oryginalne rozwiązanie problemu jakim są diagnostyka i leczenie schorzeń krtani. Przedmiot cyklu publikacji został właściwie przeanalizowany, co świadczy o umiejętności zbudowania koncepcji i rozwiązania problemu naukowego. Brakuje jedynie właściwej budowy hierarchicznej streszczenia, t.j. brakuje wyszczególnienia celów badania. Cele zostały zawarte w podrozdziale materiał i metody.

Niemniej jednak, streszczenie w języku polskim i angielskim oraz cykl publikacji są dobrze dopracowane i dobrane oraz tworzą logiczną całość.

Cykl publikacji daje podstawy do stwierdzenia, że Autorka posiada ogólną, uporządkowaną wiedzę zarówno teoretyczną jak i praktyczną w diagnostyce i leczeniu schorzeń krtani oraz pozwala na pozytywną ocenę jej warsztatu badawczego. Autorka wykazała umiejętności selekcji i doboru źródeł adekwatnych do opisywanych zagadnień; dowiodła też, że potrafi stosować metody analizy i syntezy naukowej.

Całość rozprawy z cyklu publikacji świadczy o umiejętności samodzielnego prowadzenia pracy naukowej. Recenzowana rozprawa doktorska lek. Hanny Klimzy pt. „**Przydatność endoskopii wąskopasmowej NBI w diagnostyce i leczeniu zmian nienowotworowych i wczesnych zmian nowotworowych krtani**” spełnia wymogi ustawowe stawiane pracom doktorskim i wnoszę o dopuszczenie Doktorantki do publicznej obrony.

Maria Pjls Zagor

2169037 Dr hab. n. med. Mariola Zagor
OTORYNOLARYNGOLOG
Certyfikat Polskiego
Towarzystwa Ultrasonograficznego